

Suosituksset kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisestä asumispalveluissa ja asunnottomuustyössä

1. Kokemusasiantuntijat mukaan palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja päätöksentekoon

- Kokemusasiantuntijat tulee ottaa mukaan palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin jo valmisteluvaiheesta lähtien.
- Kokemusasiantuntijoiden osallistuminen tulee varmistaa myös asumisyksiköiden toiminnallisen sisällön, käytäntöjen ja tilaratkaisujen suunnittelussa.
- Ohjaus- ja johtoryhmissä tulee olla kokemusasiantuntijajäseniä, joilla on todellinen mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.
- Kokemusasiantuntijoiden osallistumisen tulee olla jatkuvaa ja rakenteellista, ei yksittäisiin kuulemisiin perustuvaa.

2. Kokemusasiantuntijuus osana palveluiden toteutusta

- Kokemusasiantuntijuutta tulee hyödyntää vertaistoiminnassa, perehdytyksessä, tukihenkilötoiminnassa ja palveluihin ohjaamisessa.
- Kokemusasiantuntijat voivat toimia sillanrakentajina palveluiden käyttäjien ja ammattilaisten välillä sekä vahvistaa luottamusta palveluihin.
- Kokemusasiantuntijuutta tulee hyödyntää erityisesti asumisen alkuvaiheen tukemisessa, palvelupolkujen selkeyttämisessä ja arjen tuen kehittämisessä.
- Kokemusasiantuntijuutta voidaan hyödyntää osana moniammatillista yhteistyötä ristiriita- ja ongelmatilanteiden selvittelyssä sekä yhteistyön ja vuoropuhelun tukena.

3. Kokemusasiantuntijuus henkilöstön ja organisaatioiden tukena

- Kokemusasiantuntijoita tulee hyödyntää henkilöstön koulutuksessa, mentoroinnissa ja työmenetelmien kehittämisessä.
- Kokemusasiantuntijoiden kokemustieto täydentää sosiaali- ja terveysalan ammatillista osaamista, ja se tulee tunnistaa asiantuntijuutena.
- Organisaatioiden tulee varmistaa, että yhteistyössä käytettävä kieli ja toimintatavat ovat ymmärrettäviä ja yhdenvertaisia kaikille osapuolille. Työyhteisölle tulee lisäksi tarjota ennakkoon tietoa kokemusasiantuntijuuden ja vertaistyon merkityksestä, vaikuttavuudesta sekä niiden tuomasta lisäarvosta työyhteisöön.

4. Kokemusasiantuntijatoiminnan rakenteet ja resurssit

- Kokemusasiantuntijatoiminnalle tulee luoda selkeät toimintamallit, vastuut ja tavoitteet.
- Kokemusasiantuntijoiden työstä tulee maksaa asianmukainen ja yhdenvertainen palkkio.
- Palkkiojärjestelmien tulee olla selkeitä ja sellaisia, ettei osallistuminen aiheuta toimeentulon heikkenemistä.
- Kokemusasiantuntijoille tulee tarjota riittävä perehdytys, koulutus, työnohjaus ja tuki tehtävässä toimimisessa.
- Kokemusasiantuntijatoimintaan ja koulutukseen tulee varata riittävät resurssit.

5. Kokemusasiantuntijuus asenteiden muuttajana ja yhteiskunnallisena vaikuttamisena

- Kokemusasiantuntijoiden osaamista ja kokemuksia tulee hyödyntää stigmaa ja ennakkoluuloja vähentävässä työssä.
- Kokemusasiantuntijat voivat toimia vaikuttajina oppilaitoksissa, koulutuksissa ja julkisessa keskustelussa.
- Kokemusasiantuntijuuden avulla voidaan lisätä ymmärrystä asunnottomuudesta, sen lieveilmiöistä, palveluiden tarpeista ja osallisuuden merkityksestä yhteiskunnassa.

6. Kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisen periaatteet

- Kokemusasiantuntijoiden osallistumisen tulee olla aitoa, vaikuttavaa ja yhdenvertaista.
- Kokemusasiantuntijat tulee ottaa mukaan riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta heidän näkemyksensä voivat aidosti vaikuttaa lopputulokseen.
- Kokemusasiantuntijuuden hyödyntämisen tulee perustua yhteistyöhön, arvostukseen ja luottamukseen.
- Kokemusasiantuntijoiden näkemykset tulee huomioida konkreettisesti palveluiden kehittämisessä ja päätöksenteossa.
- Kokemusasiantuntija nähdään tasavertaisena työyhteisön jäsenenä, jolle annetaan vastuuta ja jonka osaamiseen sekä työn tekemiseen luotetaan.